

**Maaväylien päällerakentaminen
suunnitteluprosessin hallinta**

Heidi Mäenpää
24.9.2015

Liikennevirasto vastaa osaltaan Suomen liikenne-järjestelmästä

Vastaamme Suomen teistä, rautateistä ja vesiväylistä sekä liikennejärjestelmän kokonaisvaltaisesta kehittämisestä.

Edistämme liikenteen turvallisuutta sekä alueiden tasapainoista ja kestävästä kehitystä.

Mahdollistamme toimivat, tehokkaat ja turvalliset matkat ja kuljetukset.

Olemme liikenteen asiantuntijaorganisaatio ja toimimme liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla.

23.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 2

Liikenneviraston asiakkaita ovat:

Maaväylien käyttäjät:

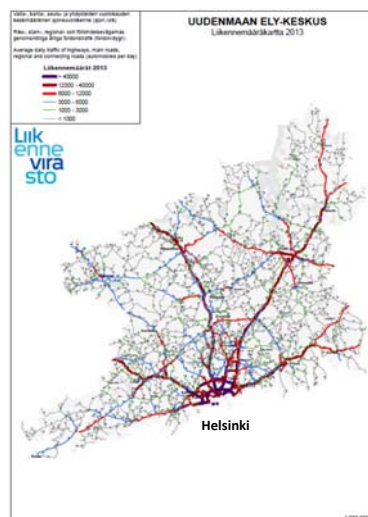
- Tavaraliikenne
- Henkilöliikenne

- Raskas teollisuus
- Elinkeinoteollisuus
- Logistiikka
- Työmatkat
- Vapaa-aika
- ym

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta

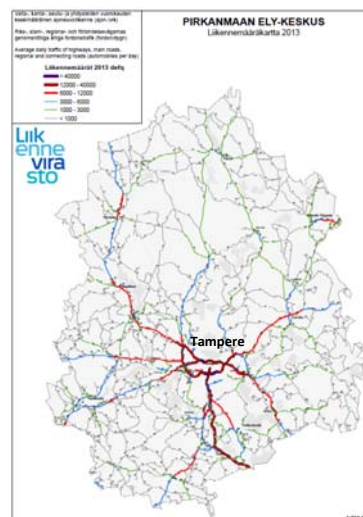
3

Liikennemäärä v. 2013

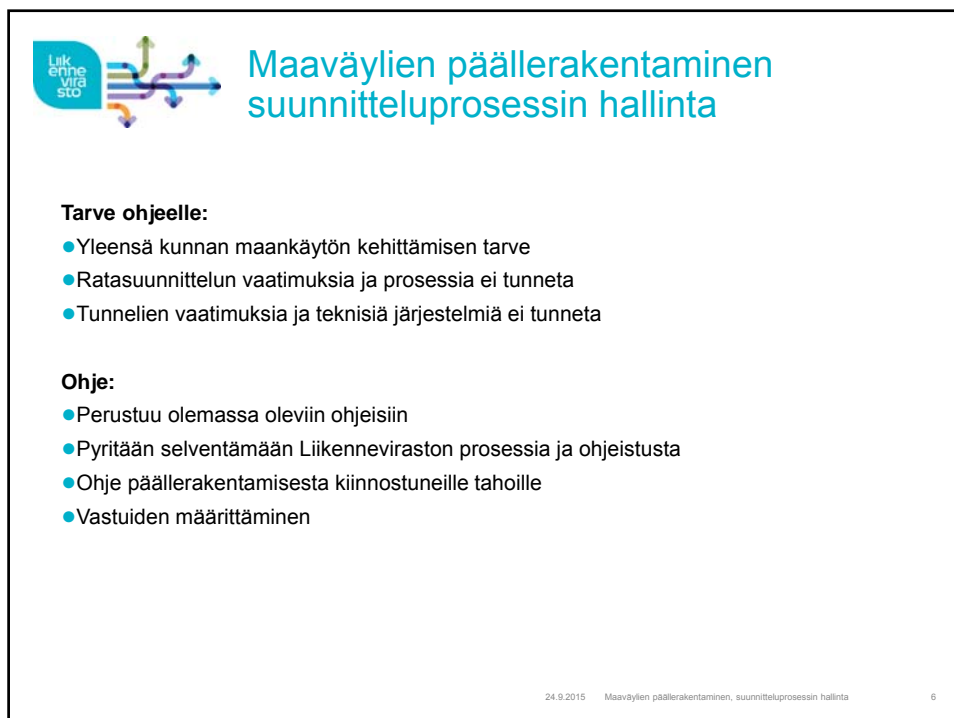
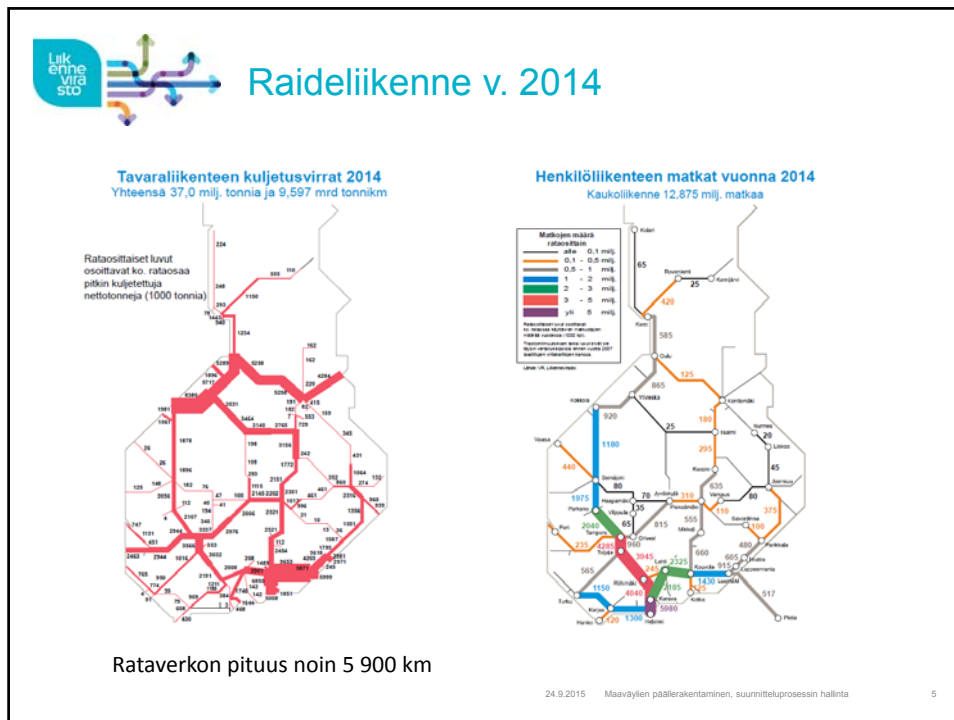

Maanteitä noin 78 000 km, joista moottoritieitä 810 km

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta

4

Maaväylien päällerakentaminen

Maaväylän päällerakentaminen

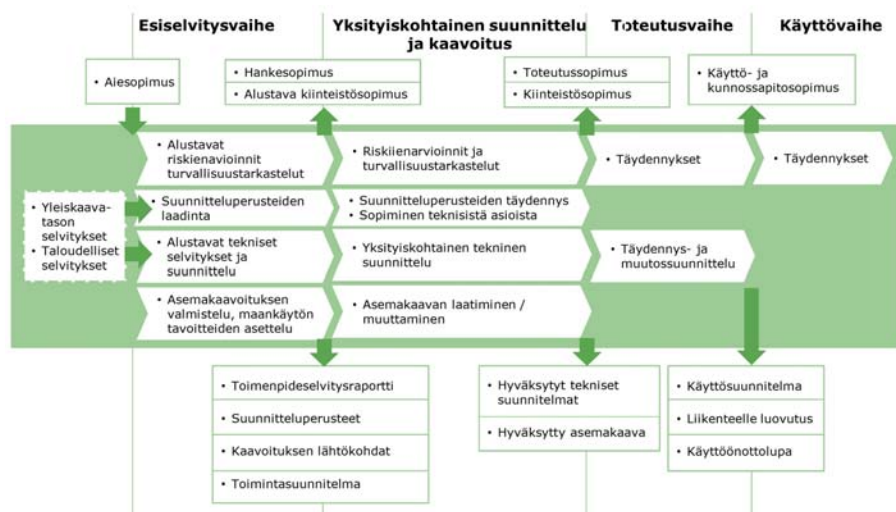
- Maantien tai rautateiden yläpuolelle, betonikannen päälle rakennettava rakennus tai rakennelma, jolla mahdollistetaan uutta maankäyttöä
- Ei siltarakenteet
- Ei vesiväylien päällerakentamista
- Sivuttu myös kalliotunnelin päälle rakentamisen ja aivan radan viereen rakentamisen mahdollisuuksia

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta

7

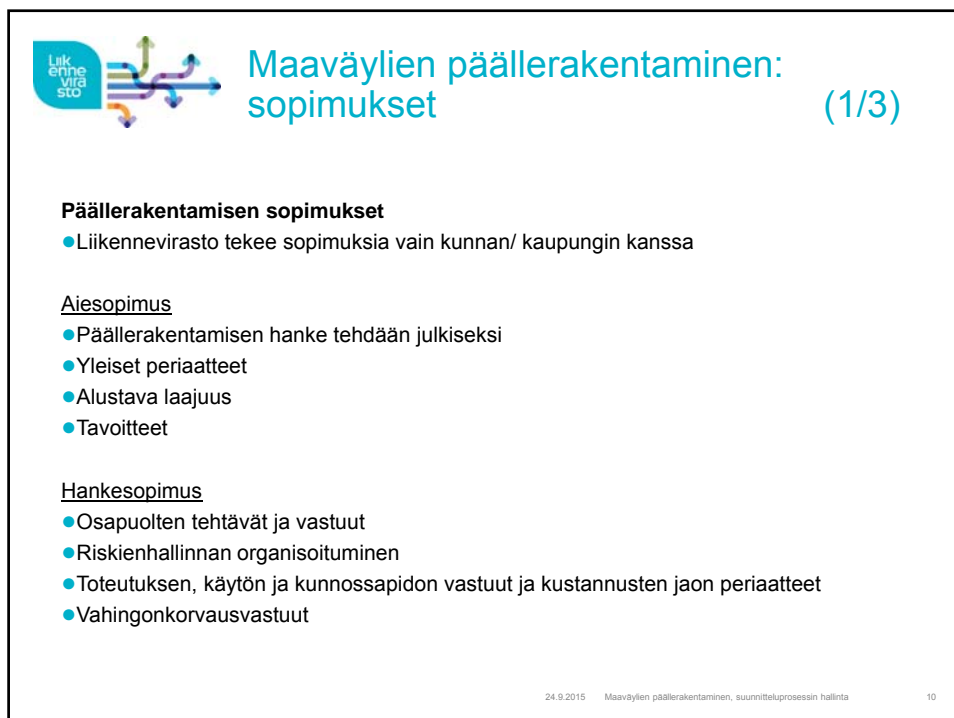
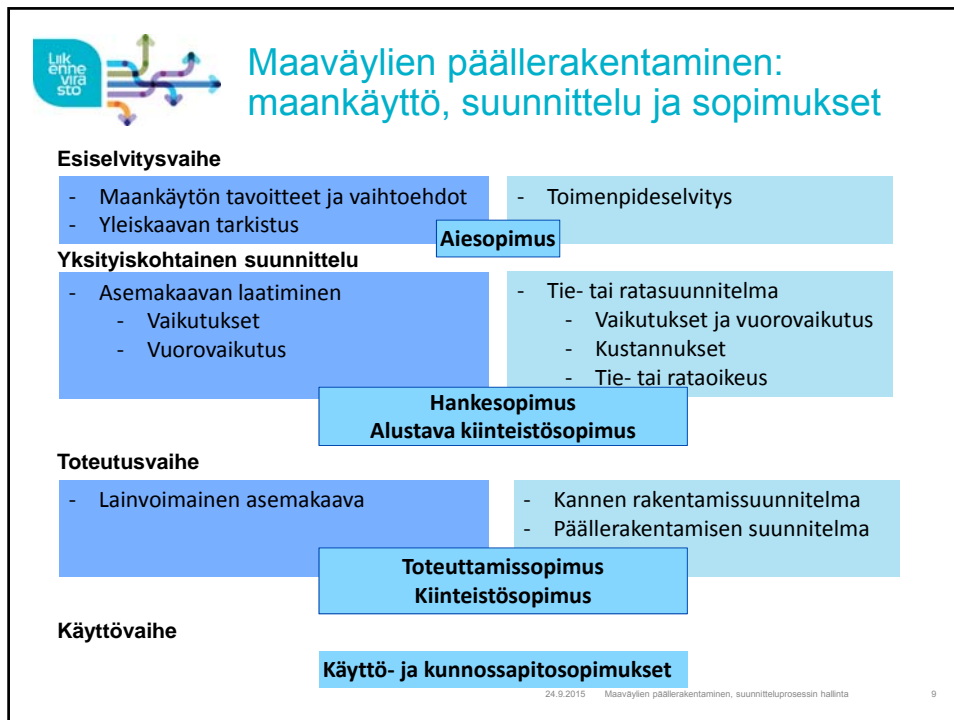

Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessi

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta

8

Maaväylien päällerakentaminen: sopimukset

(2/3)

Alustava kiinteistösopimus

- Kiinteistökauppojen ja –vaihtojen esisopimus ennen asemakaavan hyväksyntää
- **HUOM. Tie- ja rautatiealueiden ero omistuksessa**
  - Kunta omistaa tiealueen, ELY-keskus hallinnoi/käyttöoikeus
  - Liikennevirasto omistaa rautatiealueen

Toteuttamissopimus

- Ennen rakentamisvaihetta
- Organisointi
- Omistusoikeus
- Työmaajärjestelyt
- Rakennusaikainen käyttö ja kunnossapito
- Suunnittelun, toteutuksen, käytön ja kunnossapidon vastuut
- Suunnittelulle, rakentamiselle, käytölle ja kunnossapidon ehdot
- Kustannusten jako
- Vahingonkorvausvastuut

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 11

Maaväylien päällerakentaminen: sopimukset

(3/3)

Kiinteistösopimus

- Hyväksytyt asemakaavan jälkeen varsinaisten kiinteistökauppojen ja –vaihtojen loppuun saattaminen

Käyttö- ja kunnossapitosopimus

- Sopimuksenkohteet
- Rakenteiden ja laitteiden omistus
- Kunnan ja Liikenneviraston käyttö- ja kunnossapitovastuut
- Hallintoviranomaisen, hallinnojan ja turvallisuusvastaavan kirjaaminen
- Käytön ja kunnossapidon vastuunjako
- Vahingonkorvausvastuut

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 12

Maaväylien päällerakentaminen

Suunnitteluprosessin läpi kehittyvät asiakirjat

- Suunnitteluperusteet
  - Tekniset mitoitusvaatimukset
  - Räjähdyskuormat
  - Törmäyskuormat
- Riskienhallinta
- Turvallisuustarkastelu ja turvallisuusasiakirjat
- Tekniset tarkastelut

Huom.

- Rata: YTM, ISA, Nobo
- Tiet: Tietunnelin turvallisuusasiakirja

Maaväylien päällerakentaminen

• Muuta huomioitavaa suunnittelussa

- Tunneli direktiivit
- Tieliikenteen hallinta
- Rautatieliikenteen työraot/ vaikutus juna-aikatauluihin
- Korkeiden kuljetusten reitit
- VAK-kuljetukset
- Rakentamisen aikainen liikennejärjestely
- Vaiheittain rakentaminen; ratatunnelin direktiivit voimaan, kun tunneli ≥ 500 metriä

• Suunnitelmien hyväksynnät

- Väyläviranomaisen hyväksyntä (tie-/ratasuunnitelma)
- Rakennusvalvonnan hyväksyntä (Kaupunki ja Livi/ Ely naapurikuuleminen)
- Teknisten järjestelmien käyttöönotto (Livi, Ely, Trafi)
- Radan käyttöönotto (Livi, Trafi)

Maaväylien päällerakentaminen: lait

Maantielaki

- Lain tarkoituksena on **ylläpitää ja kehittää liikkumis- ja kuljetustarpeiden vaatimia toimivia, turvallisia ja kestävästä kehitystä edistäviä maantieyhteyksiä osana liikennejärjestelmää** sekä turvata osallistumismahdollisuudet tieratkaisuja koskevaan suunnitteluun toteuttamalla ja edistämällä hyvää hallintoa ja oikeusturvaa maanteitä koskevissa asioissa.
- Laissa säädetään **maanteistä, maantienpidosta sekä tienpitäjälle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista** samoin kuin kiinteistön omistajien ja muiden asianosaisten oikeusasemasta.

Ratalaki

- Lain tarkoituksena on ylläpitää ja kehittää rautateiden henkilö- ja tavaraliikenteen vaatimia toimivia, turvallisia ja kestävästä kehitystä edistäviä rautatieyhteyksiä osana liikennejärjestelmää.

Raideliikennevastuulaki

- Tätä lakia sovelletaan raideliikenteessä aiheutuneiden henkilövahinkojen ja esinevahinkojen korvaamiseen, siltä osin kuin Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta ei muuta johdu.

Maankäyttö- ja rakennuslaki

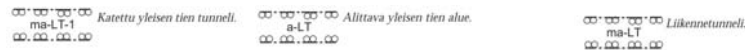
Ympäristölait

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 15

Maaväylien päällerakentaminen: ohjeistus

Asemakaavoituksessa käytetään Ympäristöministeriön oppaan "Asemakaavamerkinnot ja –määräykset, 2003" mukaisesti **ma-LT tai ma-LR-** päällerakentamisen merkintöjä. Uloke merkintää käytetään vain, jos kyseessä on uloketyyppinen rakenne esim. parveke.

Kansirakenteen tai tunnelin päällä on maankäytön pääkäyttötarkoitus. Tunnelissa olevaa maankäyttöä pidetään kaavoituksessa sivukäyttötarkoituksena. Tie- tai rataoikeuden määrittämiseksi tarvitaan tie- tai ratasuunnitelma.

Tie- tai ratasuunnitelman laatiminen nk. kevennetyllä menettelyllä (Ratalaki 22§ ja 23§). Tie- tai ratasuunnitelman vaikutukset ja kuulemismenettely voidaan tehdä saman aikaisesti asemakaavoituksen kanssa.

Tie- ja ratasuunnittelun eroja suunnitteluprosessissa

- Tie- ja ratasuunnittelussa turvallisuus- ja riskienhallinnan sisältö erilainen (YTM, ISA, tietunnelin turvallisuusasiakirja)
- Ratatunnelin EU-direktiivit voimaan, kun tunneli ≥ 500 metriä (huom. vaiheittain rakentaminen)

24.9.2015 Maaväylien päällerakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 16

 New York, Hudson Yards, Penn Station

Before: Penn Station is New York City's main intercity rail terminal - serving up to a thousand passengers every 90 seconds

During: In order for the construction teams to build the platform without disrupting rail services, construction teams used a \$7 million crane dubbed 'The Launcher' to lay 16 separate 400-ton bridges

After: The support steel structure together to form tracks through which the trains continue to travel while construction goes on

24.9.2015 Maaväylien päällirakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 17

 New York, Hudson Yards

- 30 kpl koko ajan liikennöityä raidetta
- Tuhansia matkustajia /1,5 minuutti
- Useita pilvenpiirtäjiä
- Puisto

- <http://www.citylab.com/housing/2014/03/how-new-york-building-entire-neighborhood-top-rail-yard/8670/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=XbRxT50jjUo>
- <https://www.youtube.com/watch?v=nAc5hkCEYFU>

24.9.2015 Maaväylien päällirakentaminen, suunnitteluprosessin hallinta 18